

NAJSTAREJŠA SLOVENSKA REVIJA, KI ŠE IZHAJA

PLANINSKI

VESTNIK

10
2019

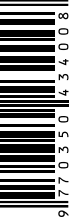
TEMA MESECA

Na splet po nasvet

Z NAMI NA POT

Sredogorje Karnijskih Alp

PLANINSKA
ZVEZA
SLOVENIJE

917703501434008

3,90 €

IZ PLANINSKE ZALOŽBE – AKCIJA

PLANINSKO-IZLETNIŠKI VODNIK PREDDVOR, Tomaž Polajnar in Marjan Rztresen

Preddvor, ta premalo znani kraj, dobesedno pred vrati Kranja in tudi Ljubljane, je izvrstno izhodišče za dolgo vrsto planinskih izletov in tur vseh težavnostnih stopenj, tudi na dvatisočak Storžič, ki je preddvorska hišna gora. Od številnih planinskih poti so opisane nekatere najbolj znane, ki vodijo na hribe in planinske točke na obeh straneh reke Kokre in ki jih je mogoče videti ali vsaj slutiti iz Preddvora in njegove neposredne okolice. Med njimi so taki, ki vzamejo le urico ali dve, pa tudi čisto prave celodnevne planinske ture na dvatisočake in na hribe tik pod to višino, ki so primerne le za dobro in vsestransko usposobljene ter opremljene planince.

Format: 110 x 170 mm; 96 strani, 32 fotografij

CENA: V času od 15. 10. 2019 do 15. 11. 2019 lahko planinsko-izletniški vodnik Preddvor kupite po akcijski ceni s 50-odstotnim popustom: 3,30 €* (redna cena: 6,60 €*).

NOVO

PLEZALNA TEHNIKA, Marjan Keršič - Belač

Planinska zveza Slovenije in Didakta sta ponatisnili Belačevo knjigo Plezalna tehnika, ki je prvič izšla leta 1950. Nova izdaja naj bo poklon dekletom in fantom, ženam in moškim, ki so v težkih časih orali ledino povojnega alpinizma, generaciji, ki zdaj dan za dnem dokončno odhaja in postaja del zgodovine slovenskega alpinizma. V spomin rodu, ki je slavo slovenskega alpinizma ponesel v svet, mladenkam in mladeničem, ki se šele podajajo na pot, pa z željo, da ne pozabijo korenin.

Format: 235 x 165 mm; 133 strani, trda vezava

CENA: 19,99 €*

**DDV je obračunan v ceni. Stroške poštnine plača naročnik.*

INFORMACIJE · NAKUP · NAROČILA

PLANINSKA ZVEZA SLOVENIJE, PLANINSKA TRGOVINA PZS

NA SEDEŽU Ob železnici 30a, Ljubljana, v času uradnih ur
(v ponedeljek in četrtek od 9. do 15. ure, sredo od 9. do 17. ure, petek od 9. do 13. ure; odmor za malico 10.30–11.00).

PO POŠTI p. p. 214, SI-1001 Ljubljana

PO TELEFONU 01 43 45 684 v času uradnih ur brezplačna telefonska številka 080 1893 (24 ur na dan, vse dni v letu)

PO FAKSU 01 43 45 691

E-NAROČILA trgovina@pzs.si ali spletna trgovina PZS: <http://trgovina.pzs.si>

SLOVENSKI PLANINSKI MUZEJ

Triglavska cesta 49, 4281 Mojstrana · telefon: 08 380 67 30 · faks: 04 589 10 35 · e-naročila: info@planinskimuzej.si

IZDAJATELJI IN ZALOŽNIK:

Planinska zveza Slovenije

ISSN 0350-4344

Izhaja petnajstega v mesecu.

Planinski vestnik objavlja izvirne prispevke, ki še niso bili objavljeni nikjer drugje.

119. letnik

NASLOV UREDNIŠTVA:

Planinska zveza Slovenije

Uredništvo Planinskega vestnika

Ob železnici 30a, p. p. 214

SI-1001 Ljubljana

T: 01 434 56 90, F: 01 434 56 91

E: pv@pzs.si

www.planinskivestnik.com

www.pvkazalo.si

www.facebook.com/planinskivestnik

ODGOVORNI UREDNIK:

Vladimir Habjan

UREDNIŠKI ODBOR:

Emil Pevec (tehnični urednik), Marta Krejan Čokl,

Zdenka Mihelič, Irena Mušič Habjan, Mateja Pate,

Dušan Škodič, Tina Leskošek, Mire Steinbuch

ZUNANJI SODELAVCI:

Peter Šilak

LEKTORIRANJE:

Marta Krejan Čokl, Mira Hladnik, Vera Šeško,

Sonja Čokl, Darja Horvatič (korektorica)

OBLIKOVANJE:

Mojca Dariš

GRAFIČNA PRIPRAVA IN TISK:

Schwarz print, d. o. o.

Tiskano na NEO MATT papirju, Triglav papir

NAKLADA: 4500 izvodov

Prispevke, napisane z računalnikom, pošiljajte po elektronskem mediju na naslov uredništva ali na elektronski naslov. Poslanih prispevkov ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljjanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni tudi nujno mnenje uredništva in PZS. Kopiranje revije ali posameznih delov brez privolitve izdajatelja ni dovoljeno.

Naročanje:

Po pošti na naslov: Planinska zveza Slovenije,

Ob železnici 30a, p. p. 214, SI-1001 Ljubljana,

po elektronski pošti na naslov: pv@pzs.si ali

po telefonu 080 1893 (24 ur na dan) in na naslovu:

<https://clanarina.pzs.si/vestnik.php>.

MODRA ŠTEVILKA

080 18 93

Transakcijski račun PZS:

IBAN: SI56 6100 0001 6522 551

SWIFT: HDELSI22

DELAVSKA HRANILNICA D.D. LJUBLJANA

Naročnina 39 EUR, 63 EUR za tujino, posamezna številka 3,90 EUR. Člani PZS so upravičeni do 25 % popusta na letno naročnino Planinskega vestnika. Reklamacije upoštevamo dva meseca po izidu številke. Ob spremembi naslova navedite tudi stari naslov. Upoštevamo samo pisne odpovedi do 1. decembra za prihodnje leto.

Izdajanje revije sofinancira Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (ARRS), št. pog. 630-183/2017-1.

Program informiranja o planinski dejavnosti sofinancirata Ministrstvo za šolstvo in šport RS in Fundacija za financiranje športnih organizacij v RS.

FS Fundacija za šport

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI:

Jesen na Debelem vrhu

Foto: Otón Naglost

Uredništvo Planinskega vestnika skrbno preverja vse članke in točnost v reviji objavljenih opisov poti, ki praviloma vključujejo opozorila na nevarnosti in možne pasti obiskovanja gora. Žal pa je vsak opis vedno subjektiven, poleg tega se objektivne težave na terenu lahko spreminjajo iz dneva v dan, celo iz ure v uro. Zato uredništvo revije in Planinska zveza Slovenije ne moreta prevzeti nobene odgovornosti za morebitne poškodbe ali materialno škodo, ki bi jih utrpel kdorkoli zaradi hoje in plezanja po gorah po navodilih iz te revije.

Od El Castilla do Sapphire¹

Pred približno 40.000 leti so naši predniki začeli slikati na stene jam. Mogoče že prej, vendar strokovnjaki najstarejše ohranjene slikarije uvrščajo v to obdobje. Večinoma gre za motive živali in odtise rok, njihov namen pa naj bi bil označevanje ozemlja, iniciacija ali del verskih obredov. Torej komunikacija med ljudmi, kakršna so (bili) tudi možici, totemi, poslikava teles in drugi znaki, iz katerih se je pozneje razvila pisava. Podob ljudi iz časa prvih jamskih poslikav ne najdemo, verjetno zaradi tabujev, ki jih je narekovalo takratno verovanje. Eni so bili torej za, drugi proti, vendar so stenske slikarije ponekod ostale ohranjene vse do danes in v različnih formah svoje poslanstvo opravljajo še naprej.

26. avgusta 1778 so se na Triglav povzpeli štirje srčni možje. Preden so se podali v avanturo, ki je za zmeraj ostala zapisana v kolektivno zavest slovenstva, so se o razmerah okoli gore skoraj zagotovo pozanimali pri lokalnih gorskih vodnikih in v okoliških gostilnah, kolikor jih je bilo. Iskali so informacije – kakršne koli so že bile, so bile koristne, seveda pa so se dobro zavedali, da se bodo o tem, ali držijo ali ne, morali prepričati sami. Uspelo jim je. Na vrhu so v kamen vklesali začetnice svojih imen (tudi na Zoisa in Hacqueta ter nekaj drugih niso pozabili) in s tem pustili informacijo, da so bili tam. Prvi. Če bi danes naredili kaj podobnega, bi jih poleg vsesplošnega zgražanja čakala še vsaj kazen za uničevanje narave v Triglavskem narodnem parku. Da ne govorim o tem, da jih verjetno ni bilo malo, ki so vzpon na naš najvišji vrh v tistem času videli kot pravo bogokletje in izzivanje usode.

Leta 1895 je Slovensko planinsko društvo izdalo prvo številko *Planinskega vestnika*. V času prebujanja narodne zavesti je imelo glasilo močno povezovalno vlogo, bilo pa je tudi sredstvo za izobraževanje in informiranje vseh, ki jim je bil blizu gorski svet. Zagotovo vsem takrat ideja o izdajanju revije ni bila blizu – enim zaradi simpatij do Nemcev, drugim zaradi misli, da bi morali informacije o gorah iskati na papirju in ne v gostilnah in kočah pod gorami kakor nekoč. Verjetno je kdo ob tem celo pomislil, da se bo pristni stik z ljudmi zaradi tega izgubil. Pa se ni in tudi *Planinski vestnik* izhaja še zdaj. Po drugi svetovni vojni je oblast zagovarjala kolektivizem, ga postavljala pred elitizem in dajala prednost večjemu številu plezalcev v lažjih kot manjšemu številu plezalcev v težjih smereh. Mladi rod, ki je želel plezati (in tudi je plezal) v težjih smereh, ni imel vodničkov z vrisanimi smermi s šesto stopnjo težavnosti, takrat najvišjo oceno za težavnost smeri. Leta 1954 so Igor Levstek, Rado Kočevar in Mitja Kilar (menda) kljub nasprotovanju vodstva Planinske zveze izdali prvi tovrstni vodniček, *V naših stenah*. Spet sprememba, informacije so se v nekaterih očeh iz koč in *Planinskega vestnika* preselile v knjige. In do danes ostale nepogrešljiv del alpinizma.

¹ El Castilla je jama v Kantabriji v Španiji, kjer so najstarejše najdene poslikave; Garmin Fenix 5X Sapphire je ena najsodobnejših "pametnih ur".

V devetdesetih letih so se pojavile prve spletne strani o gorništvu in alpinizmu. Mnogo ljudi je zmajevalo z glavami, češ, kaj nam to pomaga, naj nosimo s sabo računalnike? Kaj se je zgodilo s starimi dobrimi vodnički? Vodnički so kljub vsemu ostali, v manjši meri, drži, a vendar. Ostale so tudi spletne strani, pridružila pa so se še družbena omrežja, ki marsikomu seveda spet niso po godu. Kot tudi ne pametni telefoni, navigacijske naprave in pametne ure, ki jih uporablja vedno več ljudi.

Na koncu je popolnoma vseeno, kje dobimo informacijo, ko gre zares – od markacije (saj je to z malo domišljije tudi stenska slikarija s podobno funkcijo, kot so jih imele tiste izpred 40.000 let), možica, oskrbnika koč, gorskega vodnika, iz *Planinskega vestnika*, vodnička, s spletne strani, pametnega telefona, ure ali navigacijske naprave. Ohranjamo vse in nobena ni zares zamenjala ali celo izključila svojih predhodnikov. Dejstvo pa je, da se moraš na koncu vedno odločiti sam. Več izbire pomeni večjo varnost, pametna uporaba z upoštevanjem zakonitosti določenih informacij pa odgovornost. V tej številki *Planinskega vestnika* se posvečamo spletnim stranem, ki so danes nepogrešljivi del gorniškega vsakdana. In prav nič ne bomo jezni, če boste informacije, ki vam jih ponujamo, preverili še kje drugje. *Planinski vestnik* ostaja z vami in podaja roko vsem drugim virom informacij – starejšim in mlajšim.

Marta Krejan Čokl

UVODNIK

1 Od El Castilla do Sapphire

Marta Krejan Čokl

NA SPLET PO NASVET

4 Virtualni sprehod po hribih

Marta Krejan Čokl

INTERJUJ

17 Franci Savenc in uredništvo portala Gore-ljudje

Marta Krejan Čokl

KARNIJSKE PREDALPE

20 Ko zadiši po senu in zacveti rododendron

Olga Kolenc

ZGODOVINA

27 Pomen dobre planinske opreme

Mojca M. Peternel

DOŽIVETJA

30 Krasni novi svet brezpotij

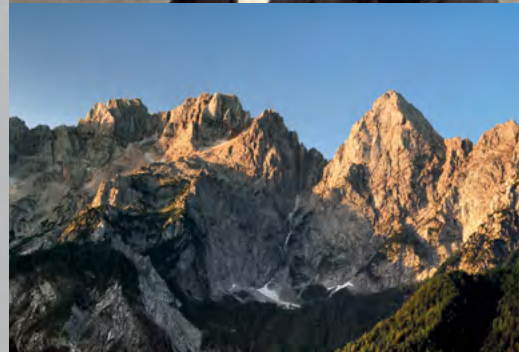
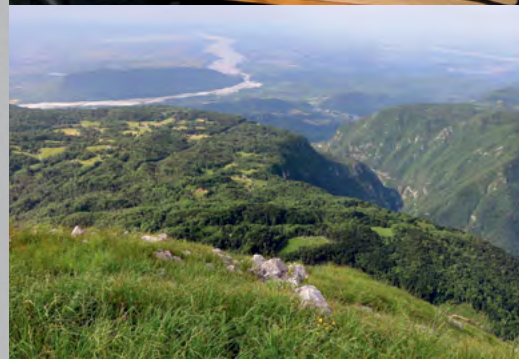
Tomaž Radšel

Z NAMI NA POT

34 Izobilje ciljev za vse letne čase

Janja Lipužič

USEBINE USEH
PLANINSKIH VESTNIKOV
OD LETA 1895 DALJE NA
WWW.PUKAZALO.SI.

PLANINČKOV KOTIČEK

43 Planinska žlica pripoveduje

Kristina Menih

VARSTVO NARAVE

46 Avgusta v Urata tudi z brezplačnim autobusom

Zdenka Mihelič

SATIRA

48 Umirjanje prometa

Mire Steinbuch

PLANINSKE KOČE

50 Oskrbnik planinske koče, to bo moj poklic!

Manca Ogrin

UZGOJA

54 Poškodbe, najboljše učiteljice plezanja

Jurij Ravnik

UREME

59 Prepoznavanje oblakov

Veronika Hladnik

SUETILKA

62 Kako se v gore ne hodi fotografirat

Oton Naglost

DOŽIVETJA

64 Teleskop na Kredarici

Boris Kham

PLANINSKI ZEMLJEVIDI NA TELEFONU

66 Ni vsak elektronski zemljevid dober zemljevid

Andrej Stritar

DRUŽINE V BAUŠICI

68 Peti družinski tabor v Baušici

Mateja Komac

NARAVA

70 Nenavadni pomočniki

Ivan Premrl

71 NOVICE IZ VERTIKALE

74 ŠPORTNOPLEZALNE NOVICE

75 PLANINSKA ORGANIZACIJA

77 NOVICE

78 V SPOMIN

POŠLJITE SPOROČILO
SMS S KLJUČNO BESEDO **GR55**
NA ŠTEVILKO **1919** IN PRISPEVALI
BOSTE 5 € ZA GRADNJO NOVIH
PROSTOROV DGRS KAMNIK.

